

Євгеній Шаблін,
прокурор відділу
Генеральної прокуратури України

УДК 34.07:342.562

Належне фінансування як гарантія незалежності прокуратури України: актуальні проблеми

З 1991 року постійно відбуваються процеси, спрямовані на підвищення ефективності діяльності органів прокуратури України. З цією метою періодично змінювалося законодавство. У ході впровадження європейських принципів прокуратуру позбавлено конституційної функції «загального нагляду», запроваджено процесуальне керівництво, обмежено слідчі повноваження, неодноразово переглянуто процедуру призначення Генерального прокурора.

На такому фоні особливу увагу привертає дискусія про забезпечення європейських підходів до фінансування органів прокуратури та прокурорських працівників.

Очевидно, на відміну від розвинутих країн, наша держава ще не готова інвестувати в безпеку власних громадян.

Наприклад, Президент США Б. Клінтон, поставивши завдання скорочення злочинності у 1994 р., видав репресивний закон щодо заборони продажу 19 видів наступальної зброї, поширив смертну кару на 50 федеральних діянь, виділив додатко-

во на боротьбу та запобігання злочинності 30,2 млрд. дол. та вжив інших серйозних заходів. Тільки тоді за 8 років свого правління від добився скорочення облікової злочинності на 22% [1, с. 74].

З початку створення органів прокуратури незалежної України, що ознаменувалося прийняттям Закону України «Про прокуратуру» від 05.11.1991, питання фінансового забезпечення завжди стояло надзвичайно гостро. Проте усі підходи можливо окреслити у двох тезах. Це безмежне розуміння крайньої важливості повного фінансового забезпечення діяльності прокуратури, з одного боку, та постійне відкладення вирішення зазначеної проблеми з посиланням на різноманітні причини, з іншого. Водночас треба розуміти, що матеріально не захищені працівники прокуратури, принижені у грошовому забезпеченні, нездатні ефективно виконувати передбачені функції в системі суспільних відносин.

Відомий науковець в галузі фінансового права І. Тарасов указував, що державі ні до чого дотримуватися

економії у витратах, оскільки затрачені засоби повертаються до народу: держава, витрачаючи свої засоби на будівництво залізниць, облаштування внутрішньої та зовнішньої безпеки тощо, навіть не створюючи нових матеріальних благ, сприяє збільшенню виробничих сил [2, с. 130].

Ці слова були написані майже півстоліття тому, але дотепер важливі та звучать як настанова на майбутнє. Попри наявність досліджень І. Арістової, О. Бандурки, І. Голосніченка, В. Сухоноса, М. Хавронюка, М. Якимчука та інших, про особливості фінансування органів прокуратури та прокурорів, вказана тема не втрачає своєї актуальності. Крім того, вивчення згаданого питання в ракурсі впливу на незалежність органів прокуратури в науці широко не здійснювалася.

Для розгляду змісту фінансування у розумінні правових та організаційних гарантій незалежної діяльності органів прокуратури слід з'ясувати, що являє собою поняття «фінансове забезпечення органів прокуратури». В наукових джерелах майже не зустрічається трактування відповідного терміна.

Вдале визначення родовому поняттю «фінансування правоохоронних органів» надано А. Суббот. Науковець пов'язує його з діяльністю, яка здійснюється в межах фінансової системи держави в усіх її проявах та виступає формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів. Зміст фінансового забезпечення правоохоронних органів впливає з його мети: наділення правоохоронних органів відповідними матеріальнотехнічними ресурсами, потрібними не лише для виконання основних обов'язків і завдань, а й для забезпечення їхньої професійної діяльності [3, с. 16].

Таким чином, виходячи з поданого тлумачення, можна зазначити, що фінансове забезпечення органів прокуратури, – це встановлений у законодавстві порядок наділення

прокуратури грошовими коштами, необхідними для здійснення її функцій.

Фінансування органів прокуратури доречно розглядати у двох площинах. Перша – це фінансування власне потреб органу як юридичної особи шляхом надання фінансових та матеріально-технічних ресурсів (утримання будинків, поточні витрати, оренда приміщень та інше). Друга – це фінансове забезпечення окремих працівників (заробітна плата тощо).

Позитивним кроком стало прийняття Закону України «Про прокуратуру» у редакції від 16.04.2014. У ньому питання фінансування віднесено до виключних заходів щодо забезпечення незалежності органів прокуратури. Введені прогресивні норми про те, що заробітна плата прокурора регулюється законом та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами. З метою встановлення заробітної плати прокурора на певному, мінімально гарантованому рівні її узалежнено від розміру мінімальної заробітної плати. Приміром, з 01.01.2017 мінімальний посадовий оклад прокурора місцевої прокуратури повинен був становити 12 мінімальних заробітних плат (ст. 81 Закону). Однак, у зв'язку з прийняттям наступних рішень не в дусі цього Закону вказані вимоги залишаються невиконаними.

Спершу це відобразилося у постанові Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 [4], якою було встановлено схему посадових окладів працівників прокуратури у розмірах, значно нижчих, ніж регламентовано Законом України «Про прокуратуру». Зокрема, для прокурора місцевої прокуратури максимальний оклад визначався на рівні 1688 грн. (приблизно 1,2 мінімальної заробітної плати).

У 2016 році заробітна плата працівників прокуратури також не зросла у зв'язку із набуттям чинності пунктом 11 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний

бюджет України на 2016 рік». Законодавчим актом закріплювалося, що у 2016 році норми і положення статті 81 Закону України «Про прокуратуру» застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України. Таким чином продовжувалася дія вищезгаданого рішення Уряду.

Обґрунтованість указаної норми викликає суттєві запитання. Для порівняння, аналогічне положення щодо обмеження фінансування судових органів визнано неконституційними Рішенням Конституційного Суду від 08.07.2016 [5].

Зрештою, Законом України від 06.12.2016 [6] встановлено, що посадовий оклад прокурора місцевої прокуратури з 01.01.2017 дорівнює 12 прожитковим мінімумам для працездатних осіб. Як правило, прожитковий мінімум значно нижчий, ніж мінімальна заробітна плата. На 01.01.2017 ця різниця становить 1656 грн. (1544 грн. прожиткового мінімуму [7] проти 3200 грн. мінімальної заробітної плати [7]). Таким чином, початково законодавчо задекларовані у 2014 році високі стандарти оплати праці працівників прокуратури істотно зменшені у 2017 році.

На законодавчому рівні також уперше встановлено вимогу про необхідність визначення у державному бюджеті видатків на фінансування органів прокуратури не нижче рівня, що забезпечує можливість повного і незалежного здійснення її повноважень відповідно до закону, а також обов'язок щодо гарантування достатнього рівня соціального забезпечення прокурорів (стаття 87 вищезгаданого Закону). Це декларативні норми, але вони створюють підґрунтя для суспільного діалогу щодо їх реалізації, визначають орієнтири у вирішенні окремих проблем.

Слід зазначити, що стандарти незалежності органів прокуратури як засади їхньої діяльності актуалізуються в багатьох міжнародних документах. Значна увага у таких правових актах стосується можливості ви-

конання прокурорами свої обов'язків і професійних функцій тільки за наявності відповідних фінансових ресурсів.

Заслужують на увагу, зокрема тези Бордоської декларації [8]. Основний зміст акта зводиться до істотності встановлення «знаку рівності» між статусом прокурора та судді, у т.ч. щодо фінансових гарантій їх діяльності. Так, щодо необхідності належного фінансового забезпечення національних систем правосуддя зазначається, що «суддям і прокурорам повинні бути надані достатні кошти, а також інфраструктура та достатні людські й матеріальні ресурси». До мінімальних вимог, без яких неможливе досягнення незалежності прокурорів, декларація відносить необхідність забезпечення «умови оплати праці гарантіями, передбаченими законом».

Про важливість оплати праці обвинувачів для ефективності та справедливості системи кримінальної юстиції згадується у Звіті Венеціанської комісії з Європейських стандартів щодо незалежності судової системи: частина II – Служба обвинувачення, ухвалені 17–18 грудня 2010 року [9]. Достатня винагорода обвинувачів розглядається у документі також як умова необхідна для зменшення небезпеки корупції.

Про фундаментальність вимог стосовно фінансування органів прокуратури свідчить те, що у Стандартах ООН «Керівні принципи ООН щодо ролі обвинувачів», прийнятих восьмим Конгресом Організації Об'єднаних Націй з профілактики злочинності і поводження з правопорушниками (Гавана, Куба, 27 серпня – 7 вересня 1990 року) [10], вказано на необхідність незалежної винагороди для обвинувачів та встановлення її законом.

У Рекомендаціях Рес (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя, ухвалених Комітетом Міністрів Ради Європи 6 жовтня 2000 року

[11] зазначено про обов'язок держав вжиття дієвих заходів, «що гарантують прокурорам можливість виконання своїх фахових обов'язків за відповідних правових і організаційних умов, а також відповідні умови, тобто бюджетні кошти, що знаходяться в їхньому розпорядженні».

У пояснювальному меморандумі до цього акта зауважується, що прокурори, як і судді, мають належним чином виконувати свої фахові обов'язки, якщо вони мають відповідний статус, організаційну підтримку і ресурси як у виді особового складу, помешкань, транспортних засобів, так і просто відповідного бюджету.

Такий підхід до матеріального забезпечення органів обвинувачення очевидно, базується на усвідомленні важливості цього інституту для функціонування не лише кримінальної юстиції, а й державного устрою в цілому.

Ситуація з фінансуванням органів прокуратури на національному рівні складається по-іншому. За останні 5 років не відбувалося значного зростання у задоволенні потреб прокуратури. Винятком видається лише 2017 рік.

Зокрема, видатки загального фонду державного бюджету у 2013 році на фінансування органів прокуратури становили 3,2 млрд. грн., або 397,5 млн. дол. США [12], (курс за даними інтернет-сайту finance.ua). Потім спостерігалось значне зниження фінансування: у 2014 році – 2,99 млрд. грн., або 363,4 млн. дол. США [13], 2015 році – 2,9 млрд. грн., або 179,1 млн. дол. США [14], 2016 році – 3,3 млрд. грн., або 135,3 млн. дол. США [15]. Натомість у бюджеті на 2017 рік закладено 5,01 млрд. грн., або 185,1 млн. дол. США [16], що свідчить про певне збільшення виділення фінансових ресурсів на виконання функцій органами прокуратури.

Наслідки, які є виявом недостатнього фінансування, описані О. Шинальським. Цей автор, вказуючи на проблеми з якими стикаються

прокурори, змушені самостійно шукати кошти на фінансування від «благодійників», зазначає: «Найгірше те, що ми виплекали вже цілу плеяду, ціле покоління прокурорів, для яких жебракування стало невід'ємною частиною професійної діяльності, окремі з них жебракування поступово перетворили в обкладання «оброком» підприємців та піднаглядних установ, найспритніші встигають під час збору коштів не забути і про себе» [17, с. 7].

Не кращою постає ситуація із зарплатами прокурорів. Відповідно до доповіді «Ефективність системи забезпечення правосуддя», підготовленої в рамках спільної програми Європейського союзу та Ради Європи у 2013 році, серед 35 країн Європи, які були предметом вивчення, Україна посіла передостаннє місце за рівнем заробітної плати прокурорів. Із річним показником зарплати в 4116 євро наша держава випередила тільки Молдову (2122 євро). До речі, найвища річна зарплата у Європі у прокурорів Швейцарії – 85375 євро. Але досить показовою є й ситуація в пострадянських країнах. Естонія – 11845, Латвія – 9522, Литва – 9188, Росія – 8347, Грузія – 7188 євро.

Водночас закономірність та неминучість зв'язку між належним виконанням прокурорами функцій та рівнем фінансування постійно підкреслюється науковцями. За твердженнями О. Литвака та П. Шумського запорукою успіху в діяльності органів прокуратури є класична, загальновизнана тріада органічно поєднаних складових: кадрів; фінансового і матеріально-технічного забезпечення; чіткої організації роботи й ефективного управління [18, с. 6]. Ще більш категорично, розглядаючи проблеми кримінально-правової політики України, висловлюються М. Руденко та В. Півненко, підкреслюючи, що високий рівень заробітної плати правоохоронців – це нагальна потреба [19, с. 12].

Так чи інакше, для розуміння фундаментальності порушеної про-

блеми необхідно оцінити масштаб критичних тенденцій, які є її виявом, передусім її негативних наслідків, вплив яких значно підриває ефективну роботу системи органів прокуратури.

Перша проблема – це втрата позитивної мотивації працівників. Бажання якісно працювати, воля до виконання винятково актуальних завдань, розуміння місії, покладеної на прокуратуру та свого внеску в її виконання, усебічне осмислення ідеології, цінностей співробітника органів прокуратури відіграє вирішальну роль у забезпеченні високої якості праці та досягненні суспільно – корисного результату. Тільки людина, яка вважатиме ці орієнтири своїми особистими настановами може ефективно працювати в органах прокуратури.

Варто визнати: у сьогоdnішньому світі мірою багатьох речей є матеріальна винагорода. Праця прокурорів не виняток. Імовірно, працівник, який не отримує належної плати за соціально значущу працю, навряд чи зможе зрозуміти її важливість для суспільства. Своєю чергою, належний рівень фінансування дає змогу мотивувати працівників, надавати усвідомлення того, що суспільство цінує їх працю та чекає на зворотні позитивні дії щодо захисту суспільних цілей.

Про важливість мотивації, розуміння власної ролі у державному будівництві та здатність жертвувати заради соціальних ідеалів, а також про наслідки їх втрати вдало написано у книзі видатного американського політолога, радника з питань національної безпеки Президента США Дж. Картера, який тривалий час був ідеологом зовнішньої політики США, З. Бжезинського «Велика шахівниця». Аналізуючи результати могутності Римської імперії, автор вказує: «Імперська влада Риму, однак, також спиралася на важливу психологічну реальність. Слова «Civis Romanus sum» («Я є римський громадянин») були найвищою самооцінкою, джерелом гордості і тим, до чого прагнув

багато хто» [20, с. 23]. Водночас, зазначаючи про причини краху Римської імперії, дослідник зауважує, що «тривала інфляція також підірвала здатність системи підтримувати себе без принесення соціальних жертв, до яких громадяни більше не були готові. Культурна деградація, політичний розділ та фінансова інфляція в сукупності зробили Рим вразливим навіть для варварів» [20, с. 24].

За аналогією з вищевикладеним твердженням можна поставити риторичне питання, що сьогодні означає «Я є український прокурор». Дуже важка справа зробити так, щоб відповідь була гідною.

Відсутність належної соціальної мотивації у громадян підтримувати імперію стало причиною падіння Риму. У зв'язку з цим, безсумнівно, що захистом законності повинні займалися мотивовані прокурори.

На теперішній час середня заробітна плата прокурорів місцевої прокуратури 6 – 7 тис. грн. (240 дол. США). Очевидно, такий показник свідчить, що прокурори зовсім не належать до високооплачуваних працівників. Це може позбавити їх внутрішнього відчуття важливості місії, яку вони виконують, розуміння того, що здійснюють винятково важливі функції для існування соціуму.

Наприклад, у Німеччині підхід до оплати праці прокурорів кардинально відрізняється від українського. Згідно з відомостями М. Хавронюка, в цій країні передбачено кілька десятків ступенів (форм) оплати праці для службовців, зокрема від А-1 до А-16, та для таких специфічних чиновників, як прокурори і судді, від R-1 до R-10. Прокурори є елітними чиновниками, оскільки для прокурора R-1 оплата праці розпочинається відразу з рівня А-14 (понад 3 тис. євро на місяць) [21].

Безперечно, така практика позитивно впливає на престиж професії.

Тобто, щоб мати мотивованого працівника, який здатен відповідально забезпечувати правопорядок, готовий до професійних ризиків, нено-

рмованого робочого часу та перебування у стресовій ситуації, вкрай необхідно запровадити належну оплату праці, що буде постійно засвідчувати винятковість його функцій.

По-друге, недостатнє фінансове утримання дорівнює відсутності запобіжників щодо розширення шляхів впливу на прокурорів. Заінтересовані особи можуть використовувати чинник низького матеріального забезпечення прокурора як сигнал до недобросовісних дій та підґрунтя для позапроцесуальних домовленостей.

Інакше кажучи, однією із цілей достатнього фінансування є досягнення стійкості працівників до корупційних ризиків. Ті повноваження, якими наділені прокурори, за відсутності належної оплати праці, по суті є запрошенням до зловживання владою.

У соціальному договорі, згідно з яким народ виступає замовником правоохоронних функцій держави, він повинен виконувати свою частину зобов'язань щодо належного матеріального забезпечення захисників закону. Якщо громадяни не готові до цього, існує загроза виникнення «неформальних» відносин поза суспільним контрактом і, як наслідок, втрати громадянами монополії на замовлення правоохоронних послуг, отже, встановлення корупції.

Яскравим прикладом об'єктивізації результатів інвестування суспільством у державний апарат, є історія успіху Сінгапуру під керівництвом Лі Куан Ю. Вказаний політичний діяч як одну із умов сінгапурського «економічного дива» завжди називав підвищення зарплат чиновникам. За час його керівництва державним службовцям та суддям були підвищені зарплати до рівня топ-менеджерів приватних компаній.

Тому, щоб прокурори були захищені від незаконного фінансового впливу, необхідний суспільний договір, умови якого в частині оплати праці, повинні бути справедливими, а не принизливими.

По-третє, має місце втрата суспільством можливості надати адекватну відповідь на трансформацію злочинного світу. Злочинність змінюється (як свідчить офіційна статистика, в основному в бік збільшення). Вона стає транснаціональною, фінансовою, охоплює впливом великі промислові групи, банківський сектор, залучає до використання у своїх цілях важливі суспільні інститути, скажімо політичні партії та громадські організації. Проникає у державну службу.

Як точно висловилися М. Руденко та В. Півненко «напряга в суспільстві, викликана свавіллям злочинності, значно посилилась, тиск організованої злочинності на економічну та політичну сфери збільшився, корупція набула загрозливих масштабів, захист правоохоронними органами прав, свобод і власності громадян погіршився, безпечних умов для життя громадян у державі не створено» [19, с. 10].

Якщо спробувати уявити обсяги зростаючої та витонченої злочинності у всіх її формах, можна відчувати велику безпорадність перед кримінальним світом.

При цьому існує міжнародний принцип: будь-якому розширенню можливостей правопорушників скоювати безкарно злочини необхідно протиставляти розширення можливостей та здатностей в межах законів [1, с. 41]. Таким чином, слід постійно удосконалювати правоохоронну систему, що не можливо без її забезпечення належними фінансовими ресурсами.

Звісно, однією із можливостей щодо подолання негативних явищ від зростання злочинності є залучення найкращих, амбітних, професійних, висококваліфікованих фахівців найвищого гатунку. Це неможливо без суттєвого фінансового заохочення, матеріально-технічного забезпечення та затрат на набуття міжнародного досвіду (внеску у професійний складник). Справді, фахові спеціалісти в

органах правопорядку не працюють на громадських засадах.

Описані ризики, очевидно, є суттєвими, але не вичерпними. Негативних наслідків від недостатнього фінансування органів прокуратури значно більше.

Водночас дослідження стану матеріального забезпечення прокурорів буде неповним, якщо не зазначити, що питання фінансування органів прокуратури має тенденції до певної політизації. Час від часу в засобах масової інформації відбуваються кампанії з дискредитації підвищення заробітних плат у прокурорів. Вірогідно, протидіяти відповідним маніпуляціям могли б доказові наукові дослідження за умов їх належної популяризації. Проте, наукова спільнота тільки вчиться до гри за правилами інформаційної ери.

Натомість, є загальне розуміння проблеми недостатнього фінансування, але немає соціального запиту на її вирішення. Культивується образ бідного, але чесного прокурора. Ця дефініція недосяжна. Таке бачення мо-

же призвести до катастрофічних наслідків.

Сьогодні стає зрозумілим, що декларативні норми про належне фінансування органів прокуратури не здатні забезпечити процесу фінансування органів прокуратури на достатньому рівні. Вони не змогли досягти поставленої мети та потребують зміни підходів до фінансування важливого державного інституту. Із кожною недофінансованою гривнею держава втрачає незалежність прокурора. Отже, необхідно розглянути можливість передбачити фінансування кожної окремої прокуратури, наділити органи прокурорського самоврядування більш широким колом повноважень з питань бюджетного фінансування. Крім того, слід запровадити обов'язковість закладення у бюджет прокуратури коштів на розроблення та апробацію науководослідних програм вивчення злочинності, комп'ютерних програм щодо забезпечення діяльності та інших новаційних технологій.

Список використаних джерел

1. *Лунеев В. В.* Социальные последствия, жертвы и цена преступности / В. В. Лунеев // Государство и право. – 2009. – № 1. – С. 36–56.
2. *Тарасов И. Т.* Очерк науки финансового права / Иван Трофимович Тарасов. – Москва: Статут, 2004. – 618 с.
3. *Суббот А. І.* Фінансове та матеріально-технічне забезпечення правоохоронних органів як складові їх безпечної діяльності / А. І. Суббот // Віче. – 2012. – № 24. – С. 16–18.
4. *Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 31.05.2012* [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 763. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/763-2015-%D0%BF>.
5. *Рішення Конституційного Суду України від 08.07.2016 № 5-рп/2016* у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення пункту 11 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-16>.
6. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України від 06.12.2016 № 1774-VIII* // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 2. – Ст. 5.
7. *Про Державний бюджет України на 2017 рік: Закон України від 21.12.2016 № 1801-VIII* // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 3. – Ст. 5.

8. *Бордоська* декларація від 18.11.2009. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a50.

9. *Звіт* Венеціанської комісії з Європейських стандартів щодо незалежності судової системи: частина II – Служба обвинувачення від 17–18.12.2010. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pravo.org.ua/files/zarub_zakon/zvit_V_2010.pdf.

10. *Керівні* принципи, що стосуються ролі осіб, які здійснюють судове переслідування від 07.09.1990. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_859.

11. *Рекомендація* Rec (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя від 06.10.2000. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pravo.org.ua/files/zarub_zakon/rek_2000.pdf.

12. *Додаток* № 3 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» від 06.12.2012. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5515-17>.

13. *Додаток* № 3 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» від 16.01.2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/719-18/page2>.

14. *Додаток* № 3 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» від 28.12.2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80-19/page3>.

15. *Додаток* № 3 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» від 25.12.2015. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928-19/page2>.

16. *Додаток* № 3 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» від 21.12.2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>.

17. *Шинальський О. І.* Де закінчується, так і не розпочавшись, незалежність прокурора / О. І. Шинальський // Радник юстиції. – 2006. – № 1(2). – С. 4-9.

18. *Литвак О. М.* Проблеми реформування органів прокуратури / О. М. Литвак, П. В. Шумський // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2012. – № 1. – С. 5-12.

19. *Руденко М. В.* Про основні напрями сучасної кримінально-правової політики України / М. В. Руденко, В. П. Півненко // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2014. – № 4 (37). – С. 10-14.

20. *Бжезинский З.* Великая шахматная доска / Збигнев Бжезинский – Москва: Международные отношения, 1998. – 256 с.

21. *Хавронюк М. І.* Прокуратура по німецькі: закону немає, а орднунг є [Електронний ресурс] / М. І. Хавронюк. – Режим доступу: http://www.zakonoproekt.org.ua/prokuratura-po-nimetsjki-zakonu-nemaje-a-ordnungh-je_.aspx.

Шаблін Є. І. Належне фінансування як гарантія незалежності прокуратури України: актуальні проблеми

Стаття присвячена аналізу питань фінансування органів прокуратури України. Проаналізовано положення ключових міжнародних документів у цієї області. Досліджено стан бюджетного фінансування органів прокуратури за останні п'ять років. Обґрунтовується, що недостатній рівень матеріального забезпечення прокурорів має наслідком виникнення критичних тенденцій, вплив яких значно підриває ефективну роботу системи органів прокуратури. Автором визначено основні шляхи вдосконалення правових норм щодо підвищення фінансової незалежності прокуратури.

Ключові слова: прокуратура, незалежність прокуратури, фінансування прокуратури, забезпечення прокурорів, бюджет прокуратури, оплата праці прокурорів.

Шаблин Е. И. Надлежащее финансирование как гарантия независимости прокуратуры Украины: актуальные проблемы

Статья посвящена анализу вопросов финансирования органов прокуратуры Украины. Проанализированы положения ключевых международных документов в этой области. Исследовано состояние бюджетного финансирования органов прокуратуры за последние пять лет. Обосновывается, что недостаточный уровень материального обеспечения прокуроров влечет возникновения критических тенденций, влияние которых значительно подрывает эффективную работу системы органов прокуратуры. Автором определены основные пути совершенствования правовых норм направленных на укрепление финансовой независимости прокуратуры.

Ключевые слова: прокуратура, независимость прокуратуры, финансирование прокуратуры, обеспечение прокуроров, бюджет прокуратуры, оплата труда прокуроров.

Shablin Ye. Adequate financing as a guarantee of independence of the prosecution in Ukraine: actual problems

The paper analyses the issues of financing of the prosecution in Ukraine. The article analyses the provisions of key international instruments that have fixed standard approaches to material and financial security of the prosecutors. The state budget financing of the prosecution over the past five years is analysed. It is stated that insufficient financial security of the prosecutor has the effect of critical trends, the impact of which significantly undermines the effective work of the prosecution.

The main ways of improving the law to increase the financial independence of prosecution are depicted by the author.

Key words: prosecutor's office, prosecutor's independence, funding of prosecutors, prosecution budget, salaries of prosecutors